

спективе за будућност. У српској говорној средини је у оквиру пројекта „Српска теологија у 20. веку“ већ објављен низ радова српских библиста на теме из историје библистике у контексту теолошког образовања у Србији. Тиме је постављен фундамент за даља истраживања и рад на овом пољу, у нади да ће и

српска библистика добити једну монографију попут ове професора Белезоса.

Предраг Драгутиновић
(pdragutinovic@bfspc.bg.ac.rs)

Православни богословски факултет
Универзитета у Београду

□

УДК / UDC: 27-36(049.32)

Теолошки погледи / Theological Views
Година / Volume LVI
Број / Issue 2/2023,
стр. / pp. 301–303.

Легендарне легенде: Златна легенда

Jacobus de Voragine, *Legenda aurea* — *Goldene Legende*

Legendae Sanctorum — Legenden der Heiligen. Lateinisch — Deutsch
Bruno W. Häuptli (Herausgeber)

Freiburg in Breisgau: Verlag Herder, 2022.

2472 S. : 25 cm

ISBN 978–3451393228

Јаков Ворагински (Jacobus de Voragine, око 1228–1298), монах доминиканац, надбискуп у Ђенови, аутор многобројних проповеди и једне историје града Ђенове, истовремено је и компилатор збирке средњовековних легенди, познатих као „*Legenda aurea*“ (Златна легенда), која је, уз помоћ редакцијског тима, састављена из хиљаду писаних извора.

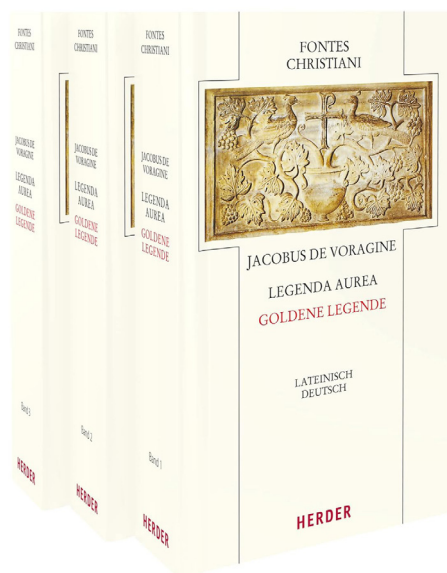
Ово дело није напосто збирка материјала за средњовековну историју уметности, већ омогућује суштаствене увиде у теологију, литургику и народну веру тога времена, као и у полемику са Катарима, јеретичима тога времена.

Ово тротомно „специјално издање“ из 2022. године је најпре 2014. угледало светлост дана. Оно садржи редакцијски припремље-

ни латински текст који се базира на колационирању (споју кроз поређења варијанти) двају ранијих рукописа, један увод и преглед о најновијим истраживањима у медијевистици, као и нови превод са латинског.

Legenda Aurea, Златна легенда, била је најпопуларнија и најраспрострањенија религиозна књига у средњем веку и више читана него Библија, коју је приредио доминикански монах Јаков Воратински између 1263. и 1273. године, а који је био потоњи надбискуп Ђенове. Он се за овај еклектички корпус рукописа служио Светим Писмом, апокрифним јеванђељима, списима о апостолима и мартирима, као и усмено традираним причама у манастирима и у народу. Он је тај материјал структурисао сходно литургијском циклусу црквене године. За велике празнике — Божић, Богојављење, Васкрс, Педесетницу или Духове — он је посветио опширне описе и објаснио њихов значај и литургијске обичаје. Тако је ова књига постала увод у смисао празничних дана. Свако поглавље почиње типичним етимолошким извођењем имена светитеља, често на сасвим фантастичним основама.

Као ниједно друго дело у средњем веку, ова збирка приповести о светитељима из XIII века, која се апострофира и као „*Legenda sanctorum aurea*“, утицала је на књижевност и уметност потоњих генерација. У овом коментари-

рисаном издању су представљени најважнији животописи светитеља. Аутор је при свој схоластичкој трезвености био и верзирани приповедач који је знао да вешто сплете факта са анегдотама у живописне слике.

Аутор је са осећањем за митолошке елементе и акрибијом одабрао из мноштва садржаног материјала значајна историјска, биографска и географска факта којима је било потребно саздати хришћански Олимп.

Одмах после објављене збирке легенди почео је њихов тријумфални пут на целокупном Западу. Тако је у Немачкој овај спис познат од 1282. године. Један француски превод потиче из 1335. године и садржи 43 нове легенде, а прво енглеско издање потиче из 1483. године. Укупно узев, Златна легенда је позната у 80 штампа-

них издања у 1500. години. Мимо бревијара за лаике, *Legenda Aurea* је била извор за проповеди и богато врело мотива црквене уметности. У време реформације и просветитељства *Legenda Aurea* пала је у заборав, али се у доба романтике интересовање за њу васпоставило.

Епохална новина ове књиге је од самог њеног почетка на снази. Она је и као „*Nova legenda*“ или „*Novum passionale*“ крчила себи пут на целокупном Западу. Ова збирка легенди преведена је на многе језике и врло често допуњавана у локалном контексту, те је убрзо својим обимом била удвостручена. Треба истаћи да ово дело одликује нови стил, сажетост у излагању и једноставност језика.

Такав стил је постао готово саморазумљива парадигма језика легенди доцнијих поколења.

Сада је ово дело са латинских колација превео на немачки језик и детаљно коментарисао са минуциозним референцама о изворима ових легендарних легенди Бруно В. Хојптли (Bruno W. Häuptli) из Базела. Ова значајна збирка легенди требало би да, као класик средњовековне књижевности, једнога дана буде преведена и на српски језик.

Прошогпрезвитер-сѣаврофор
Зоран Андрић
(zmandric@gmail.com)
Минхен

□

УДК / UDC: 271.2-472(049.32)
271.2-29(049.32)

Теолошки погледи / Theological Views
Година / Volume LVI
Број / Issue 2/2023,
стр. / pp. 303–306.

Слово о вечно новој Речи

Немања С. Мрђеновић, *Со и светлост*.
Духовна хиџјена и интелектуална разборитост

Београд: Biblos Books, 2023.

199 стр.; 20 cm

ISBN 978–86–6098–034–4

Недавно је светлост дана угледала нова књига протонамесника мср Немање С. Мрђе-

новића, редовног предавача на Катедри за практично богословље и православну духовност Руског